

e-ISSN: 2630-631X

Article Type

Research Article

Subject Area

Social Sciences, Education

Vol: 8

Issue: 55

Year: 2022

Pp: 277-284

Arrival

02 November 2021

Published

27 January 2022

Article ID 1225

Doi Number

<http://dx.doi.org/10.31576/smr.yj.1225>**How to Cite This Article**

Uysal, M.; Lala, U.; Güler, C.;

Güler, M. & Uysal, P. (2022).

“Okul Müdürleri Tarafından

Yapılan Öğretmen

Denetimlerinin Okulöncesi

Öğretmenleri Görüşleri

Temelinde İncelenmesi”,

International Social Mentality

and Researcher Thinkers

Journal, (Issn:2630-631X)

8(55): 277-284.

Social Mentality And

Researcher Thinkers is licensed

under a Creative Commons

Attribution-NonCommercial

4.0 International License.

Okul Müdürleri Tarafından Yapılan Öğretmen Denetimlerinin Okulöncesi Öğretmenleri Görüşleri Temelinde İncelenmesi

Examination Of Teacher Audits Conducted By School Principals On The Basis Of The Opinions Of Preschool Teachers

Murat UYSAL¹ Uğur LALA² Cihat GÜLER² Menduh GÜLER³ Pelin UYSAL⁴ ¹ Milli Eğitim Bakanlığı, Bulutçeker İlkokulu, Diyarbakır, Türkiye² Milli Eğitim Bakanlığı, Prof Dr. Fuat SEZGİN Anaokulu, Diyarbakır, Türkiye³ Milli Eğitim Bakanlığı, Bağacık İmamHatip Ortaokulu, Diyarbakır, Türkiye⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, Vali Ünal Erkan İlkokulu, Diyarbakır, Türkiye

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, okul müdürleri tarafından yapılan öğretmen denetimlerinin okulöncesi öğretmenleri görüşleri temelinde incelenmesidir. Araştırmanın çalışma grubunu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Diyarbakır ili Merkez ilçesine bağlı resmi bağımsız anaokulları ve anasınıfı bulunan okullarda görevli 20 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma okul öncesi eğitimin yaygınlaştırılmasına yönelik sorunlar ve çözüm önerilerini belirlemeye yönelik nitel bir çalışmadır. Çalışmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. Farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanılması olgu bilim (fenomenoloji) deseni olarak adlandırılmaktadır. Katılımcılara göre, okul müdürlerinin ders denetimi ile alakalı aldıkları eğitim, ders denetimini daha profesyonel hale getirdiğini ve tüm bunlar eğitim ve öğretimi daha kalıcı verimli hale dönüştürdüğü saptanmıştır. Aynı zamanda görüşmeye katılan öğretmenler bağımsız anaokulları olmamasından kaynaklı okul müdürlerinin farklı branşlardan olması ders denetiminde yaşanacak bazı problemleri beraberinde getirdiğini sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul müdürleri tarafından yapılan ders denetimlerinin çoğunlukla müdürlerin yoğunluğundan dolayı pek önemsenmediği saptanmıştır. Okul müdürleri ders denetimi yapmadan önce öğretmenlere haber verdiği ve ders denetiminde okul müdürlerinin en çok dikkat ettiği unsur dersin sunumu olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenler ders denetimlerinin kendilerine eğitimsel açıdan katkılarının olunduğunu düşündükleri tespit edilmiştir. Ders denetimlerinin en fazla katkısı ise öğretmenler açısından eksiklerini görmesi açısından olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Denetim, Okul Müdürü, Öğretmen, Müfettiş

ABSTRACT

The aim of this research is to examine teacher audits conducted by school principals on the basis of the opinions of preschool teachers. The study's working group consists of 20 preschool teachers working in schools with official independent kindergartens and kindergartens in the Central District of Diyarbakır province in the 2020-2021 academic year. The research is a qualitative study aimed at identifying problems and solutions for the dissemination of preschool education. Case science pattern was used in the study. Focusing on phenomena that we are aware of but do not have a deep and detailed understanding is called the phenomenon science (phenomenology) pattern. According to the participants, the training that school principals receive in relation to course supervision has made course supervision more professional, and all this has made education and training more permanently efficient. At the same time, it was concluded that the teachers participating in the meeting were not independent kindergartens, and that the fact that school principals were from different branches caused some problems that would occur during the course supervision. According to the results of the research, it was found that the course inspections conducted by school principals were not very important, mostly due to the density of the principals. It has been observed that school principals notify teachers before conducting a course audit, and the element that school principals pay most attention to during the course audit is the presentation of the course. In addition, it has been found that teachers believe that course inspections contribute to them from an educational point of view. It was found that the greatest contribution of course inspections was from the pain of teachers to the pain of seeing their shortcomings.

Keywords: Education, Supervision, School Principal, Teacher, Inspector

1. GİRİŞ

Günümüz insanı, eğitimi dünyanın en büyük değeri olarak görmektedir. Bu nedenle tüm toplumlarda nitelikli bir eğitim için büyük harcamalar ve yatırımlar yapılmaktadır. Bu çalışmalarla eğitimde belirlenen hedeflere ulaşmak için her örgütte uygulanması gereken ve bir yönetim süreci olan denetimin öncelikli amacı konu ile ilgili çalışmaların istenilen düzeyde yapılıp yapılmadığını anlamak, verimin artırılmasına dönük neler yapılabileceği konusunda öneriler getirmek, mesleki olarak öğretmenlerin gelişmelerine katkıda bulunmak, rehberlik etmek ve bütün bu yapılanlar sonucunda eğitimdeki başarıyı istenilen düzeye çıkmasını sağlamaktır. Eğitim sisteminin en önemli organlarından biri olan öğretmenin sürekli gelişmekte ve ilerlemekte olan teknoloji, devamlı artarak biriken sosyo-ekonomik problemler, çağın hızlı değişen yeniliklerine karşı başarılı olması için kendi alanında sürekli olarak geliştirilmesi ve yardım edilmesi gerekmektedir. Çünkü öğretmenin gelişimine ve değişimine katkı sağlayan her yardım öğrenciye doğrudan yansımaktadır. Öğretmenlerin gelişmesi doğrultusunda yardım yapılabilmesi için öğretmenin zayıf yönlerinin tespit edilip ne tür bir ihtiyacının olduğunu saptanması, bu saptamalar için de öğretmen çalışmalarının yerinde görülerek izlenmesi ve denetlenmesi gerekmektedir (Taymaz, 2011). Ayrıca öğretmenlerin görevlerini layıkıyla yapip

yapmadıkları, eğitim çalışmalarının hedeflenen amaçlar doğrultusunda işleyip işlemediğini, amaçlarına ne derecede ulaşabildiğini belirlemede kontrol etme sorumluluğu ise denetim mekanizmalarına düşmektedir (Sağlam ve Aydoğmuş, 2016).

Okul içerisinde de ders denetimini yerine getiren okul müdürü karşımıza çıkmaktadır. Okul müdürlerinin, öğretmenlerin sınıf içindeki çalışmalarını yerinde incelemeleri ve bu etkinlikleri geliştirmede öğretmene rehber olmaları, eğitim-öğretim etkinliklerinin olumlu olarak geliştirilmesi için, sınıf içi çalışmaları incelemeli ve denetlemeleri, öğretmenler ile sağlıklı iletişim ve yakın bir ilişki kurmaları, onlara etkin rehberlik yapmaları gerekmektedir. Okul müdürlerine verilen denetim görevi, okul ile ilgili diğer işler (mali ve bürokratik) kadar önemlidir. Çünkü denetimsiz bir okul düzensizleşir, kendi içine kapanarak durağanlaşır ve böylece güç kaybına uğrar.

Denetim, bir kurumun ya da örgütün gerek ekonomik yönden gerekse vermiş olduğu hizmet yönünden önceden belirlenmiş kriterlere olan uygunluk düzeyini belirlemek için bağımsız bir uzman tarafından yapılan, veri ya da kanıt toplama ve bunları değerlendirme süreci olarak tanımlanabilir. Ayrıca uzman bu sürecin sonunda bir rapor düzenleyerek eksik, aksayan veya gelişime açık olan alanları belirler. (Taymaz, 1982; Aydın, 1986; Bozkurt, 2010; Bursalıoğlu, 1982,). Bu sayede örgütlerin amaçlarına ulaşma noktasında karşılaşılabilecek sorunlara ışık tutulmuş olur. Örgütlerin ve çalışanlarının gelişmesi için denetim süreci oldukça önemli görülmektedir.

Okul müdürünün görev tarifi kanunve yönetmeliklerde belirtilmiştir. İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin 60. maddesi uyarınca okul müdürü, okulunun en üst idarecisidir. Maddeye göre, ilköğretim okulu, insan hak ve hukuklarına saygılı eğitim-öğretim ortamında diğer personelle beraber müdür tarafından yönetilir. Okul müdürü; ders okutmanın yanında yasa , tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak vazifelerini yapmaya, okulu bir tertibe koymaya ve kontrol etmeye yetkilidir. Müdür, okulun misyonuna uygun olarak idare edilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirmesinden mesuldur. (MEB, 2018). Yönetmeliklere göre okul müdürü, okulun idaresini; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, genelge, plan, izlen ve talimatlar doğrultusunda planlar, düzenleme, uyum görevlerini gerçekleştirirtatbik ve denetlemesiniyapar.Çalışanlarınbaşarımını değerlendirerek, güçlürandırman elde etmek için önlemler alır. Okulu ile ilgili islahatlarını üst yöneticilerine sunar. Astlarına yetki ve mesuliyet vererek, işlerin daha ölçülü yapılmasını ve astlarının ihtiyaç duyulan sahalarda yetişmelerini sağlar. Ödülverilecek personeli belirler. Kendi personelinin sicil raporlarını oluşturur. Amirleri tarafından istenildiğinde okulu ile ilgili çalışmaları bir yazanak halinde takdim eder, astlarından gelen teklifleri değerlendirir. Faaliyet ile ilgili işlerin değerlendirmesini yapar (MEB, 2017). Okul müdürü, eğitim öğretim aktivitelerinin evvelden saptanmış gayeleryönündetertiplenmesi, tatbiki ve değerlendirilmesinden, okulun umumimekanizması ile ilgili faaliyetlerin yürütülüp tertibinin sağlanmasından ve kontrolünden okul bünyesi içinde en üst seviyedesalahiyetlive mesul kimsedir. Okul müdürü, yasa, yönetmelik ve talimatlarçerçevesinde okulun tüm işlerini tedvir etmeye, tertip etmekle ve denetlemekle yetkilidir. Bundan başka müdür, okulun bina ve eşyasının muhafaza edilmesini, iyi kullanılmasını, temizliğini ve uyumunu sağlamak ve ilgili görev sahiplerini yakından izlemekle de sorumludur. (Akçay, 2006).

Öğretmenlerin denetimi, birlik ve beraberlik anlamında hem kurumun hem de sürecin daha faydalı olması konusunda yararlı olacaktır. (Konan ve Oğuz, 2015: 64). Çünkü ders denetlemede öğretmenin sadece öğretimde ve ders verme konusundaki başarısı değerlendirilmekle kalınmaz. Aynı zamanda öğretimde bulunan noksanlıklar dindirilir, kabiliyetleri büyütülmeye çalışılır, işine ve etrafına ahengi elde etme mevzusunda destek olunur, yeni ve değişik olanlar gösterilir ve mesleksi olarak ianede bulunulur (Taymaz, 2002).

Okullar, yurttaşların öğretim ve öğrenme sürecinde biçimlendirildiği ve büyütüldüğü ve bütün talebelerin ortaya çıkmamış olan güçlerini büyütmelerine ve muvaffakiyetlerindeki eksikliklerini gidermeye yardımcı olması gereken formel terbiye kurumlarıdır (Dea, 2016: 108). Eğitimde ulaşılması gereken gayelere varma konusunda okulların önemi büyüktür. Çünkü eğitim sisteminde oluşturma işinin inşa edildiği ana mekan okullardır. Bu sebeple eğitim sisteminin asıl elamanı olan okulların kilit, önemli ve vazgeçilmez bir yerde olduğu söylenir (Korumaz ve Kocabaş, 2013). Okullar bir hayli olarak topluluğun değişimine yardımcı olur.Okulların toplumsal, siyasi ve iktisadi vazifeleri mevcuttur. Okulun siyasi vazifesi nesillerin devlet düzenine sadakatliliğini gerçekleştirmektir. İktisadi vazifesi luzumlu olan nitelikli ve vasıflı insan ihtiyacını gidermektir. Okulun toplumsal görevi ise çocukları sosyalleştirerek çocuklara kültür aşılamaştır (Bursalıoğlu, 2013). Okulun tüm bileşenlerinin bu görevleri ifa etmek için çalıştıkları söylenebilir. Ancak okulun toplumsal görevini yerine getirmesinde, çocukların sosyalleşmesini sağlamada öğretmenlerin etkisinin diğer bileşenlere göre daha fazla olduğu söylenebilir. Bu nedenle öğretmenin iş performansı, toplumdaki herkesi ilgilendirir.

Günlerinin bir kısmını okulda öğretmenleriyle geçiren öğrenciler için öğretmenler rol model haline gelebilir, öğrenciler öğretmenlerini örnek alabilir. Dolayısıyla öğretmenler öğrencinin akademik gelişiminin yanında sosyal gelişimini de etkileyebilir. Toplumun ve nesillerin geleceğini inşa eden çocuklarla ebeveynleri dışında en çok vakit geçiren kişiler olan öğretmenler çocukların istikbalini biçimlendirmeye yardımcı olur. Bu biçimde eğitim öğretim gören bireyler de toplumun geleceğini oluşturur. Okulda öğretimin yararlı olmasında ana öğeler öğretmen ve öğrencidir. Fakat etkileyen pozisyonda olan şahsın genellikle öğretmen olduğudur. Öğretmenler rastgele bir eğitim düzeninin ana nesçidir. Öğretmenler, eğitim düzeninde merkezi bir görev yaparlar. (Sünbül, 1996).

İlköğretim okulu, demokratik eğitim-öğretim ortamında diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetilir. Okul müdürü; ders okutmanın yanında kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak görevlerini yürütmeye, okulu düzene koymaya ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, okulun amaçlarına uygun olarak yönetilmesinden, değerlendirilmesinden ve geliştirmesinden sorumludur. Okul müdürü, görev tanımında belirtilen diğer görevleri de yapar (MEB, 2019). Denetimin süreklilik arz etmesi gerekmektedir. Süreklilik ilkesinin işlevsel olması için, denetim sisteminin yeniden yapılandırılması ve yerelleşme ile güçlendirilmesi gerekmektedir. Denetçinin görevini paydaşlar yapabilmelidir. Burada, okul yöneticilerinin de denetim sürecine etkisinin olması ve okul müdürlerinin aktif bir şekilde denetim ve değerlendirme yapması önem kazanmaktadır (Kılıç vd. 2013).

Okullarda öğretim işlemini icra eden bütün öğretmenler vazifelerini kanun,yönetmelik,tüzük vs. bağlı olarak yaparlar. Benzer mevzuata bağımlı ve benzeri yürütüm yapan öğretmenler arasında eğitim ve öğretimin niteliğinde ayrımlılıklar vardır. Öğretmenin mevzuata riayet etmesi, öğrenciyle olan kominikasyonu, derste söylediği metot ve yöntemler bu nüansın nedenlerinden olabilir. Okulda uygulanan çalışmaların ne aşamada tesirli olduğunu tayin etmek işi de okul müdürünün sorumluluğudur.Okul müdürü bu gayeyle öğretmen teftişi, diğer bir anlatımla ders teftişi gerçekleştirir. Ders teftişi yurt çapı bir ölçünlü olması bakımından da mühimdir. Öteki faydası ise, öğretmenin noksanlıklarını tespit etmesini, eksikliklerini gidermesine yardımcı olmaktır. Bu çalışma okul müdürlerinin ders teftişine müteveccih okul öncesi öğretmen düşüncelerini göstermek gayesiyle gerçekleştirilmiştir. Ders teftişinde dikkat edilen konuların bilinmesi öğretmenin noksanlıklarını iyileştirmesine yardımcı olabilir. Okul müdürünün yeterince dikkat etmediği şeylerin bilinmesi ise okul müdürlerinin öz değerlendirme yapmalarına olanak sağlayabilir. Yeterince yerine getirilmeyen teftiş vazifeleri hakkında bilgi sahibi olan okul müdürleri, ders teftişlerine yönelik luzumlu iyileştirmeler yapabilir. Ayrıca bu araştırmanın bu husuta yapılacak olan mevzuat çalışmalarına katkıda bulunabileceği; yeni araştırmalar yapılmasını sağlayabileceği ve alan yazında kaynak olabileceği düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma okul müdürleri tarafından yapılan öğretmen denetimlerinin okulöncesi öğretmenleri görüşleri temelinde incelenmesi üzerine yapılan nitel bir çalışmadır. Çalışmada olgu bilim deseni kullanılmıştır. Farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanılması olgu bilim (fenemenoloji) deseni olarak adlandırılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada kişi ya da olay esaslı bir yaklaşım benimsenmiştir.

2.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Diyarbakır ili okul öncesi eğitim kurumlarında çalışan 20 okulöncesi öğretmeninden oluşmaktadır. Araştırmada örneklem yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine uygun olarak nitel araştırma geleneğine uygun amaçlı öğretmenler çalışma grubu olarak seçilmiştir. Çeşitlilik örneklemeindeki amaç maksimum düzeyde, küçük bir örneklem oluşturmak görel olarak ve çalışılan probleme taraf olabilecek bu örnekleme bireylerin çeşitliliğini en üst düzeyde yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

2.3. Verilerin Değerlendirilmesi

Kalitatif taharri yaklaşımı yönünde tasarlanan bu araştırmada “içerik analizi” yapılmıştır. Bilgiler dört adımda çözümlenmiştir: 1. Bilgilerin şifrelenmesi, 2. Şifrelenen bilgilerin düşüncetespiti, 3. Bilgilerin ve düşüncelerin düzenlenmesi, 4. Neticelerin tanımlanması ve değerlendirilmesi (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 228). Analiz sürecinde yazılı formlar deşifre edilip çözümlenmeler yapılmıştır.

Öğretmen fikirlerinin çözümlenmesinde, anlatımların benzeşimine göre kümeleme yapılmıştır. Analizlerde fikirlerin emüracaat edilen öğretmenlerin birer kod numarası verilerek (Ö1,Ö2..) açıklamalar yapılmıştır. Görüşme tekniği ile elde edilen bilgiler numerikleştirilerek sıklık ve yüzdeler olarak anlatılmıştır.

Anlatımlardaki benzeri unsurlar kümelenmiştir ve kümeye uygun olarak gruplandırılmıştır. Araştırmada iç geçerliği sağlamak için; a) neticelerinmanalılığını ve tamamıyeti araştırmacı tarafından devamlı deneme yapılmıştır. b) Neticelerininsicamlılığını sağlamak için düşünceleri oluşturan konseptlerin kendi içlerinde ve diğerdüşüncelerleinsicamlılığını değerlendirilmiş ve manalı bir birlik oluşturup oluşturmadığı sınıanmıştır. c) Bulguların daha önce yapılan araştırmalarla uygunluğu karşılaştırılmıştır. d) Temalar, duruma göre tündengelim ya da tümevarım yöntemi ile açıklanmış ve yorumlanmıştır. e) Neticeler öğretmenler tarafından gözden geçirilmiş ve gerçekçi bulunmuştur. f) Araştırmanın bulguları önceden yapılan tahminlerle tutarlı bulunmuştur. Dış geçerliği sağlamak için; a) “Verileri toplama aracının hazırlanmasından, uygulama ve analiz aşamasına kadar araştırma sürecinin detaylarıyla açıklanmıştır” b) “Bulgular, alan yazınla karşılaştırılarak, bulguların anlamı ve uygulamadaki gerçekliklere ulaşılmaya çalışılmıştır”. c) “Araştırmanın başka araştırmalarla test edilebilmesi için gerekli açıklamalar ayrıntılarıyla yapılmaya çalışılmıştır”. d) “Görüşleri alınan öğretmenlerin tekrar görüşülmüş ve bulgular paylaşarak teyit ettirilmiştir”.

3. BULGULAR

Bu bölümde alt amaçlara göre araştırma bulgularına yer verilmiştir. Bu bölümde alt amaçlara göre araştırma bulgularına yer verilmiştir.

Tablo.1. Çalıştığınız Cinsiyet, Sınıf Öğrenci Sayısı ve Mesleki kıdemine Göre Frekans Değerleri

Değişkenler	N	%	
Cinsiyet	Erkek	4	20,0
	Kadın	16	80,0
Sınıf Öğrenci Sayısı	1-9	15	75,0
	9-18	4	20,0
	18 ve Üstü	1	05,0
	1 ve 5 Yıl	18	90,0
Mesleki Kıdeminiz	6 ve 10 Yıl	1	05,0
	11-15 Yıl Arası	1	05,0
	16 Yıl ve Üstü	-	00,0

Ankete katılanların 4’ü (%20,0) erkek, 16’si (%80,0) kadınlardan oluşmaktadır. Ankete katılan öğretmenlerin sınıf öğrenci sayılarını değerlendirdiğimizde 15’i (%75,0) 1-9 arası öğrenci, 4’si (%20,0) 9-18 arası öğrenci 1’i (%05,0) 18 ve üstü öğrenci olduğunu belirtmiştir. Ankete katılanların 18’ü (%90,0) 1 ve 5 Yıl, 1’i (%05,0) 6 ve 10 Yıl 1’i (%05,0) 11-15 Yıl mesleki kıdemi bulunurken 11-15 Yıllar arasında mesleki kıdemi olan öğretmen bulunmamaktadır.

Tablo 2. Öğretmen denetimlerini yaparken Okul müdürünüzü yeterli buluyor musunuz?”

S.N.2. Öğretmen denetimlerini yaparken Okul müdürünüzü yeterliğine dair bulguları (Öğretmen görüşlerine göre kategoriler)	f
1 Okul Müdürümüzün Ders Denetimi Konusunda Eğitime İhtiyacı Var (Ö14, Ö15, Ö17, Ö20)	4
2 Sınıfımda Kaldığı Sürece, Nasıl Hareket Etmesi Gerektiğini Bilir (Ö2, Ö3)	2
3 Kazanımları Gerçekleştirecek, Uygun Yöntem Ve Tekniklere Yer Verdiğimi Anlar (Ö1, Ö4, Ö5, Ö8, Ö9, Ö10, Ö12, Ö14).	8
4. Derse Başlamadan Önce, Uygun Öğretim Ortamını Hazırladığımı Anlar (Ö9, Ö6)	2
5. Ders İşlerken, Araç Ve Materyalleri Yerde Ve Doğru Kullandığımı Denetler. (Ö5, Ö11, Ö18, Ö13)	4

(*Ö; Kodlanmış Öğretmen)

Görüşme yapılan öğretmenlerin tamamına yakını *Öğretmen denetimlerini yaparken okul müdürünüzü yeterli buluyor musunuz?*” maddesi ile alakalı *Kazanımları gerçekleştirecek, uygun yöntem ve tekniklere yer verdiğimi bilir* şeklinde görüşlerinin olduğunu belirtmişlerdir.

Bazı katılımcılar göre *okul müdürümüzün ders denetimi konusunda eğitime ihtiyacı var* şeklinde aktarmışlardır. Buna ilave olarak katılımcılar özellikle eğitimde düzenli yapılan denetimin öğretmenler üzerinde olumlu yönde etkilerinin olduğunu belirtmişlerdir.

Kodlanmış oldukları *Öğretmen denetimlerini yaparken okul müdürünüzü yeterli buluyor musunuz?*” maddesine ait 20 frekans kaynağı olduğu görülmektedir. Kendi ifadelerinden bir kaçışağıdaki gibidir;

Okul müdürlerimiz ders denetimi ile alakalı bir eğitim olmadığını düşünmekteyim. Olmasını isterdim. Sistemsal olarak bazı sıkıntılar olduğunu düşünüyorum branş okul müdürlerinin okul öncesi öğretmenlerinin dersini denetlerken farklı branşlar olma hasebiyle okul müdürünün zorlanacağını ifade edebilirim. (Ö2)

Görüşmeye katılan öğretmenler bağımsız anaokulları olmamasından kaynaklı okul müdürlerinin farklı branşlardan olması ders denetiminde yaşanacak bazı problemleri beraberinde getirdiğini dile getirmişlerdir.

Derse başlamadan önce uygun öğretim ortamını hazırladığı mı ders denetiminde müdürümüz gayet iyi bilir. Tüm bunları da ders denetimi ile alakalı aldığı seminer eğitimine bağlamaktayım. (Ö5)

Okula gelmeyen öğrencilere herhangi bir cezai işlem veya yaptırım Okul müdürümüz okul öncesi öğretmenliğinde yetkin olduğunu söyleyebiliriz. Ders denetimi ile alakalı iyi bir eğitim almış. Kendi metodundan çok eğitim metotlarını uyguluyor. Sınıfta kaldığı süre içerisinde nasıl hareket etmesi gerektiğini bilir ve ona göre davranır. Bu tür eylemler bu işi profesyonel bir şekilde yapmamızı sağladığını düşünmekteyim (Ö13).

Yukarıda verilen cevaplar değerlendirildiğinde anlaşılacağı üzere okul müdürlerinin ders denetimi ile alakalı aldıkları eğitim, ders denetimini daha profesyonel hale getirdiğini ve tüm bunlar eğitim ve öğretimi daha kalıcı verimli hale dönüştürdüğünü görmekteyiz.

Tablo 3.Okul Müdürünün yaptığı denetimlerin işlevsel olduğunu düşünüyor musunuz?

S.N.Okul Müdürünün yaptığı denetimlerin işlevselliğine dair bulgular (Öğretmen görüşlerine göre kategoriler)	f
1.Öğretmenin mesleki gelişimine azda olsa katkı sunuyor (Ö4, Ö5,Ö9,Ö13, Ö16, Ö18, Ö20)	7
2.Denetimler Okul Müdürleri Tarafından Ciddiye Alınmıyor(Ö1,Ö2, Ö10,Ö11,Ö14, Ö15)	6
3.Denetim sonucunda giderilmesi istenen eksikliklerimiz giderilmiyor (Ö2,Ö20)	2
4.Öğretmenlerle aram açılmasını diye denetim önemsenmiyor(Ö5, Ö15, Ö16, Ö17, Ö18, Ö19)	2
5. Denetim esnasında çok fazla iletişim hatası yapılıyor(Ö3, Ö7, Ö9, Ö14, Ö15)	5

(*Ö; Kodlanmış Öğretmen)

Görüşmeye katılan öğretmenlerin okul müdürünün yaptığı denetimlerin işlevsel olduğu soruda tamamına yakını olumsuz tutum sergiledikleri görmekteyiz.

Okul müdürünün yaptığı denetimlerin işlevsel olduğu ile ilgili olarak katılımcıların verdikleri yanıtlar neticesinde Tablo 3 oluşturulmuştur. Öğretmenlerin 7' kişi; "*Öğretmenin mesleki gelişimine azda olsa katkı sunuyor*", derken 6'sı; "*Denetimler Okul Müdürleri Tarafından Ciddiye Alınmıyor*" görüşünü belirtmiştir. Buna ilave olarak katılımcılar özellikle okul müdürlerinin ders denetimine ilgisiz olması yaşanan mühim sorunlar olarak ifade etmişlerdir.

Genel olarak elde ettiğimiz bilgiler ışığında işlevselliğinin düşük olmasının temel sebebi okul müdürlerinin ders denetiminin eğitimsel açıdan önemini farkında olmamasından kaynaklandığını söyleyebiliriz.

Öğretmenlerin 17 adet farklı kodlanmış, Okul müdürünün yaptığı denetimlerin işlevsel olduğu ile ilgili 5 alt kategoride toplandığı görülmektedir. Kendi ifadelerinden bir kaç aşağıdaki gibidir;

Ders denetimlerinin aslında profesyonel bir şekilde yürütülürse mesleki gelişimim açısından daha faydalı olacağını düşünüyorum. Yapılan ders denetimlerinin okulun kalitesini bir katkısı olduğunu düşünmekteyim. (Ö5).

Okul müdürümüz çok yoğun olduğundan öğretmen denetimlerini öncelik vermiyor. (Ö2).

Okul müdürlerime ders denetimi yaptığından sonra tespit ettiği eksikleri gidermek için herhangi bir şey yapılmıyor sadece söylem üzerinde kalıyor. (Ö20).

Okul müdürümüz daha çok dersim kontrol amaçlı yapıyor. Denetimler yoluyla öğretmenlerin mesleki gelişimine herhangi bir katkı olacağını düşünmüyorum. (Ö16).

Okul içerisinde öğretmenler ve okul müdürü ilişkileri sarsılmasını diye okul müdürümüz denetimleri pek ciddiye almıyor ders denetimler sonucunda verilen notlardan dolayı ciddi sıkıntılarla karşılaşmamak için yüksek puanlar veriliyor. Aynı zamanda sendikaların bu konuyla alakalı baskısı ders denetiminin sağlıklı bir şekilde yürütülmesini bozuyor (Ö19).

Tablo 4.Okul müdürünün ders denetimlerini nasıl yaptığı hakkında bize bilgi verebilir misiniz?

S.N.Okul müdürünün ders denetimlerini nasıl yaptığına yönelik bulgular (Öğretmen görüşlerine göre kategoriler)	f
1 Derslere çat kapı girer (Ö1, Ö2, Ö5, Ö7, Ö9)	5
2 Ders denetimine önceden bilgi verir (Ö15, Ö16, Ö17, Ö18)	4
3 Ders esnasında sadece gözlem yapar derse müdahil olur (Ö2, Ö12, Ö18, Ö19, Ö20)	5
4 Derse müdahil olur ve öğrencilere sorular sorar (Ö5, Ö7,Ö9)	3
5 ders denetim sonrası değerlendirme toplantısı yapar (Ö10, Ö11, Ö13, Ö14, Ö19)	5

(*Ö; Kodlanmış Öğretmen)

Öğretmenlerin 22 adet farklı kodlanmış ders denetimi yapan okul müdürlerinin yetersizliklerinin söz konusu olduğunu dile getirilmiştir. Bulgulara ilişkin kendi ifadelerinden bir kaç aşağıdaki gibidir;

Okul müdürümüz ders denetimi ile alakalı hiçbir bilgi vermeden direkt Çatkapı girer ve bundan dolayı dersin işleyişi ile alakalı bazı problemler yaşadığını söyleyebilirim. (Ö5)

Müdürümüz önceden ders denetimi ile alakalı bilgiler verir zaten bir değerlendirme formu var bu formu önceden öğretmen de bulunuyor. (Ö15) Aslında daha mesleğimi yeni başladığım zaman Random usulü yani tesadüfi usul ile öğretmenleri belirler ve dersinize gireceğini bildirmezdi. Ama şimdi öyle değil çünkü kendisi ders denetimi ile alakalı bir hazırlık yapar geliyor.(Ö18)

Okul müdürümüz ders denetimi esnasında gözlem formu kullanılır gözlem yaparken bir yandan da not alır idari işlerden dolayı derse genellikle 10 dakika durup ayrılır derse gözlem yaparsa müdahil olur dersin tamamında bulunmaya çalışır. (Ö12)

Okul müdürümüz ders denetimlerini genellikle haber vermeyip her an denetlemeye gelir düşüncesiyle hazırlıklı ve planlı olmamızı ister ders denetimi esnasında dahil olur ve öğrencilere soru sormaya çalışır (Ö7).

Tablo 5.Öğretmen denetimlerinin sadece müdürler tarafından yapılması ve müfettişlerin öğretmen denetimlerine girmemesi hususunda neler söylemek istersiniz?"

S.N.öğretmen denetimlerinin sadece müdürler tarafından yapılması ve müfettişlerin öğretmen denetimlerine girmemesi hususuna yönelik bulgular (Öğretmen görüşlerine göre kategoriler)	f
1 Müdür denetim uygulamaları birbirinden farklı iken müfettiş denetimlerinde ortak bir standart olur (Ö2, Ö8, Ö11, Ö13, Ö18, Ö19)	6
2 Öğretmenler müfettişlerce yapılan denetimleri daha çok önemsiyor (Ö5, Ö7,Ö8, Ö10,Ö11)	5
3 Müfettişler iletişimde Kırıcı Dil Kullanabiliyor(Ö2, Ö12, Ö18)	3
4 Müfettişlerden alınıp müdürlere tamamen verilmesi daha iyi oldu (Ö4, Ö15, Ö20, Ö11,Ö5)	5

(*Ö; Kodlanmış Öğretmen)

Öğretmenlerin 19 adet farklı kodlanmış Öğretmen denetimlerinin sadece müdürler tarafından yapılması ve müfettişlerin öğretmen denetimlerine girmemesi hususunda olumlu ve olumsuz tutumlar görülmektedir. Bulgulara ilişkin kendi ifadelerinden bir kaçış aşağıdaki gibidir;

Okul müdürleri denetim uygulamalarını birbirinden farklı olduğundan bazı problemlere yol açar ama müfettiş denetimlerinde ortak bir standart olduğunu düşünüyorum ve bu ortak standardın oluşu bu problemlerin önünü kesebilir.(Ö2)

Müfettiş denetimleri genellikle öğretmenlerin toparlanmasını sağlıyordu. Okul müdürleri öğretmenlerle birlikte içli dışlı olduğundan dolayı denetimlerde pek ciddiye alınmıyor. Okul müdürlerinin denetim misyonunu doldurması çok zor yaşanan bir olayı şöyle açıklayabilirim okulda 90 puan verilen bir öğretmen neden 90 puan aldım diye okul müdürünün odasına bastı ve verdiği not nedeniyle mahkemeye verilen müdürlerin olduğunu da duymuştum. Bu nedenle müfettişin öğretmen üzerine sağladığı ağırlığın müdür tarafından öğretmene aynı ağırlığı hissettirmesi pek mümkün görünmemektedir.(Ö8).

Müfettişler öğretmenler üzerinde ağırlığı olduğundan dolayı sert bir üsluptan bazen kırıcı olabiliyorlar ve buda eğitim öğretim sürecinde bazı motivasyon düşüklüğüne sebebiyet verdiğini söyleyebilirim. (Ö12).

4. SONUÇ ve TARTIŞMALAR

Sonuç olarak bu araştırmada okul müdürleri tarafından yapılan öğretmen denetimlerinin okulöncesi öğretmenleri görüşlerini belirlemek amaçlanmıştır. Elde sonuçlara göre, okul müdürlerinin ders denetimi ile alakalı aldıkları eğitim, ders denetimini daha profesyonel hale getirdiğini ve tüm bunlar eğitim ve öğretimi daha kalıcı verimli hale dönüştürdüğü saptanmıştır. Aynı zamanda görüşmeye katılan öğretmenler bağımsız anaokulları olmamasından kaynaklı okul müdürlerinin farklı branşlardan olması ders denetiminde yaşanacak bazı problemleri beraberinde getirdiğini sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre okul müdürleri tarafından yapılan ders denetimlerinin çoğunlukla müdürlerin yoğunluğundan dolayı pek önemsenmediği saptanmıştır. Okul müdürleri ders denetimi yapmadan önce öğretmenlere haber verdiği ve ders denetiminde okul müdürlerin en çok dikkat ettiği unsur dersin sunumu olduğu görülmüştür. Ayrıca öğretmenler ders denetimlerinin kendilerine eğitimsel açıdan katkılarının olduğunu düşündükleri tespit edilmiştir.

Ders denetimlerinin en fazla katkısı ise öğretmenler açısından eksiklerini görmesi açısından olduğu tespit edilmiştir.Okul müdürünün denetimde dikkat ettiği diğer şeyler ise evrak, öğrencilerin derse katılımı, sınıf yönetimi, sınıfın fiziki durumu, kıyafet ve öğretmenin müdüre karşı tutumudur. Araştırma sonuçlarına göre, okul müdürlerinin denetim uygulamaları genel olarak bakıldığında birbirlerinden farklı iken daha önce uygulanan müfettiş denetimlerinde ise ortak bir standart anlayışın olduğu öğretmenlerin müfettiş denetimlerini okul müdürleri tarafından gerçekleştiren denetimlerine göre daha çok önemseyip ciddiye aldıklarını görmekteyiz ve aynı zamanda öğretmen denetimlerinin müfettişlerinin alınıp tamamen okul müdürlüğüne verilmesinin beraberinde bir ders denetim boşluğunun oluşmasına yol açtığını görmekteyiz.

Ayrıca okul müdürlerinin öğretmen denetimlerinin tamamen müdürler tarafından yapılmasının iyi olduğunu müfettişlerinin genellikle üslubun daha ağır ve kırıcı davranabildiklerini dile getirmişlerdir. Diğer taraftan bazı

okul müdürlerinin çeşitli uzmanlardan oluşan kurulların öğretmen denetimlerini yapması gerektiğini de görmekteyiz.

Sailesh, Marohaini&Sathiamoorthy (2011)Okul öncesi öğretmen denetimleri ile ilgili yaptıkları araştırma sonuçlarına baktığımızda öğretmen denetimlerin içerisinde öğretmenlerin yer aldığı bir grup insan tarafından yapılması denetimde sürekliliğinin sağlanması ve müdürlerin öğretmen denetimlerini yaparken onun uzmanlardan destek alması gerektiği belirtilmiştir.

Altun ve arkadaşları tarafından (2014) yılında yapılan bir araştırmaya göre öğretmenler ders denetimlerinin okul müdürü tarafından yapılmasını istediklerini saptanmıştır. Tarafından yapılmış bir araştırmaya göre ise öğretmenler ve okul müdürleri, müfettişlerin öğretmenlere mesleki rehberlik yapmaya devam etmelerini fakat okul müdürlerinin de ders denetim konusunda gerekli hizmet içi eğitimlerini tamamlayarak tarafsız bir şekilde öğretmen denetimlerini yapmaya devam etmelerini istedikleri saptanmıştır. Yapılan bu çalışmada da okul müdürleri tarafından yapılan okul öncesi öğretmen denetimlerinin yeterince işlevsel olamadığı müdürler dışında müfettişlerin de veya bu konuyla alakalı uzmanlaşmış kişilerin de öğretmen sınıf denetimlerinde yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

5. ÖNERİLER

Yapılan bu çalışma sonucunda şu önerilerde bulunabilir:

- ✓ Okul müdürlerinin sınıf denetimlerinin daha işlevsel yapabilmeleri için hizmet içi eğitimler düzenlenmeli ve bu konuda eksikler giderilmelidir.
- ✓ Üniversite camiasında öğretmen sınıf denetimi ile alakalı bir ders konulu farkındalığın artırılması sağlanabilir.
- ✓ Sadece okul müdürlerinin değil bakanlık müfettişlerinin de öğretmen denetimlerini yer alması gerekir.
- ✓ Bu çalışma sadece devlet okulunda çalışan okul müdürüyle alakalı yapılmıştır Özel okullarda çalışan okul müdürlerinin de ders denetimi görüşlerin neler oldu açısından çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

Akçay, C. (2006). Türk Eğitim Sistemi. Ankara: Anı Yayınevi.

Altun, B. (2014). Denetime eleştirel yaklaşım: öğretmen denetimi nasıl olmalı?. Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.

Aslanargun, E. ve Göksoy, S. (2013). Öğretmen denetimini kim yapmalıdır?. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, (Özel Sayı), 98-121.

Bursalıoğlu, Z. (2011). Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Dea, M. (2016). Thenexus bet we eninstructional supervision, supervisors' andteachers': the practical paradoxanditseffect on quality education a case of woliatzone administratonelementaryandsecondaryschools (1-8). Journal of Educationand Practice. 7(7). 108-118.

Ekici, G. (2014). Öğretmenin öğrencilerin akademik başarı ve başarısızlığından Sorumluluk algısı konusunda görüşler: Biyoloji öğretmen adayları örneği, İlköğretim Online. 13 (4). 1414-1448.

Erdem, A. R. ve Eroğul, M. G. (2012). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ders denetiminde eğitim müfettişlerinin öğretmene ilişkin tutumları. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.31. 13-26.

Erdem, A. R.. (2006). Öğretimin denetiminde yeni bakış açısı: “sürekli geliştirme” temeline dayalı öğretimin denetimi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 16. 275-294.

Kazak, E. (2013). Ders denetimindeki uygulama farklılıklarına ilişkin öğretmen görüşleri. Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi, 1 (1), 15-26.

Kılıç, A., Aslanargün E., Arseven, Z. (2013). Eğitim denetmenlerinin rehberlik, denetim, inceleme ve soruşturma görevlerine yönelik bir olgubilim araştırması. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi, 42 (197), 5-24.

Konan, N. ve Oğuz, V. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin “öğretmen teftiş formu”nda yer alan değerlendirme ölçütlerine ilişkin görüşleri. Electronic International Journal of Education, Arts, andScience. 1(1). 62-76. <http://www.eijeas.com/index.php/EIJEAS/article/view/14> adresinden 10 Mayıs 2021 tarihinde alınmıştır.

- MEB (2018). İlköğretimde Denetim ve Performans Değerlendirme Esasları. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- MEB (2018). Öğretmen Denetim Rehberi. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Denetim Başkanlığı Yayını.
- MEB, (2018). MEB Teftiş Kurulu Okullar ve Dershaneler Denetim Rehberi. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- MEB, (2019). İlköğretim Kurumları Yönetmeliği, 25212 Sayılı Resmi Gazete.
- MEB, (2019). Lise ve Dengi Okullarda Denetim Rehberi. Milli Eğitim Bakanlığı Denetim Başkanlığı Yayını.
- MEB, (2019). Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği. Tebliğler Dergisi:2623, Resmi Gazete: 31.7.2009/ 27305.
- Muraina, M. B., and Olanrewaju M. K. (2016). The impact of principal leadership styles on instructional supervision of secondary schools in Oyo North Senatorial District, Oyo State, Nigeria. E-International Journal of Educational Research. 7(2), 76-90.
- O'Neill, K. & Fry, B. & Hill, D., & Bottoms, G. (2003). Good principals are the key to successful schools : six strategies to prepare more good principals. Atlanta: Southern Regional Education Board.
- Öncel, Y. (2006). İlköğretim okulu müdürlerinin denetimdeki rol ve yeterlilikleri. Harran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Özdemir, S. (2000). Eğitimde örgütsel yenileşme. Ankara: Pegem- A Yayınları.
- Öztürk, A., T. (2007). Türk kamu yönetiminde bireyden devlete yönetsel denetim süreci; sorunlar, öneriler ve çözüm yolları. Ankara: Platin Yayıncılık.
- Sağlam, B. (2002). İlköğretim okullarında öğretim denetimine ilişkin öğretmen, müdür ve denetmen görüşleri. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü : Yayınlanmamış doktora tezi.
- Sümbüloğlu, K. (1993). Biyoistatistik. Ankara: Özdemir Yayıncılık.
- Şahin, T. (2005). İlköğretim düzeyinde ders denetimleriyle ilgili yeterlilikler hakkında denetmen ve öğretmen görüşleri. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Şişman, M. (2011). Öğretim liderliği. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Taymaz, H. (1984). Ders denetimi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 17 (1), 10-19.
- Taymaz, H. (2000). Okul yönetimi. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Taymaz, H. (2005). Eğitim sisteminde teftiş. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Taymaz, H. (2011). Eğitim sisteminde teftiş: kavramlar, ilkeler, yöntemler. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Topçu, İ. (2010). Devlet ve özel ilköğretim okullarında yöneticilerin öğretimin denetimi görevlerini yerine getirme biçimleri. Cumhuriyet Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 34 (2), 31-39
- Ünal, S. ve Sığırcı, M. (2000). Öğretmenlerin denetmenleri değerlendirmesi ve onlardan beklentileri. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, 12, 281-294.
- Yeşil, D. ve Kış, A. (2015). Okul müdürlerinin ders denetimine ilişkin öğretmen, Görüşlerinin incelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi. 2 (3), 27-45.
- Yıldırım, G. (2007). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ders teftişine ilişkin görüşleri. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Yayınlanmamış yüksek lisans tezi.
- Yılmaz, K. (2009). Okul müdürlerinin denetim görevi. Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 10(1): 19-35.